

Stichting van de Arbeid
Postbus 90405
2509 LK Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
Telefoon (070) 333 44 44
Telefax (070) 333 40 33

Uw brief

Ons kenmerk
AV/PB/05/48052

Doorkiesnummer
(070) 333 5864

Onderwerp
Kabinetsstandpunt over vragen VPL

Datum
24 juni 2005

Contactpersoon
L. van der Heiden
R. Corvers

Via uw regiegroep heb ik vernomen dat er in de praktijk onduidelijkheid is gerezen over de wijze waarop een aantal onderdelen van het VPL-dossier moeten worden uitgelegd. Tevens zijn er enkele knelpunten naar voren gebracht. Het kabinet hecht grote waarde aan een goede en voortvarende uitwerking van het najaarsakkoord van november 2004. Teneinde duidelijkheid te verschaffen geef ik in deze brief toelichting op de onderstaande punten.

1. Inkoop van ouderdomspensioen over achterliggende dienstjaren

Vanaf 1 januari 2006 wordt een nieuw fiscaal kader voor VUT- en (pre)pensioenregelingen van kracht. Tot die datum opgebouwde aanspraken die betrekking hebben op pensionering vóór 65 jaar (dus ook het deel van de ouderdomspensioenaanspraken dat is opgebouwd ten behoeve van pensionering vóór de leeftijd van 65 jaar), hierna kortweg aangeduid als prepensioenaanspraken, worden op grond van de Wet VPL gerespecteerd. Dat betekent dat de omkeerregel, zoals deze op basis van het tot 1 januari 2006 geldende Witteveenkader bestond, voor deze aanspraken niet wordt teruggenomen, maar dat een verdere opbouw van prepensioenaanspraken na 1 januari 2006 niet langer fiscaal wordt gefacilieerd. Bij het bepalen van de fiscale ruimte voor inkoop van ouderdomspensioen over de jaren vóór 2006, zouden prepensioenaanspraken in principe wel meegenomen moeten worden. Het kabinet zal in verband met de bij het najaarsakkoord met sociale partners gemaakte afspraak prepensioenaanspraken echter respecteren met betrekking tot het bepalen van de ruimte voor inkoop. Er wordt een wijziging in de fiscale regelgeving opgenomen op grond waarvan de inkoopruimte voor het ouderdomspensioen over vóór 1 januari 2006 liggende dienstjaren niet beperkt wordt door reeds onder het in die jaren geldende Witteveenkader opgebouwd prepensioen.

Wat betreft de fiscale behandeling van individuele modules voor de opbouw van ouderdomspensioen in de tweede pijler voorzover vóór 1 januari 2006 opbouw heeft plaatsgevonden zal het kabinet een zelfde tegemoetkoming bieden. Dit betekent dat er bij de toets op de inkoopruimte vanaf 2006 op basis van een collectieve inkoopregeling geen rekening gehouden hoeft te worden met vóór 1 januari 2006 in de tweede pijler opgebouwde

individuele oudedagsvoorzieningen. In de fiscale regelgeving zal worden bepaald dat tweede pijlervoorzieningen bij de fiscale toets op de inkoopruimte over achterliggende dienstjaren buiten beschouwing mogen worden gelaten. Op deze wijze wordt voorkomen dat werknemers die in het verleden zelf hun inkoopruimte over achterliggende dienstjaren geheel of gedeeltelijk hebben benut met behulp van een individuele voorziening in de tweede pijler, na 2006 geen of minder collectief gefinancierd pensioen over achterliggende dienstjaren toegekend kunnen krijgen dan degenen die niet van deze mogelijkheid gebruik hebben gemaakt.

2. Hoog/laag-constructie bij voorwaartse flexibilisering van het ouderdomspensioen

Het kabinet onderkent dat het bij de huidige vormgeving van de hoog/laag-eis voor lagere¹ inkomensgroepen in een alleenverdienersituatie niet altijd mogelijk zal zijn om een gelijkmatig pensioeninkomen in de periode vóór en na 65 jaar te realiseren. Het buiten beschouwing laten van een bedrag van twee maal de gehuwden- AOW bij toepassing van de hoog/laag-constructie komt tegemoet aan dit probleem. Het kabinet is dan ook voornemens de fiscale wetgeving op dit punt bij gelegenheid van het Belastingplan 2006 aan te passen.

3. Aantonen van dienstjaren over het verleden

Het kabinet is bereid te bezien hoe tot praktisch hanteerbare oplossingen kan worden gekomen binnen de randvoorwaarde van grosso modo budgettaire neutraliteit. Daarbij wil het kabinet er geen misverstand over laten bestaan dat het toestaan van ficties met betrekking tot diensttijd en pensioengrondslag, zoals eerder door de vakcentrales is bepleit, geen bewandelbare weg is.

4. Premievrije voortzetting van prepensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

Het kabinet blijft bij zijn standpunt dat het beleidsmatig onwenselijk is om de opbouw van prepensioen voor (een deel van de) arbeidsongeschikten na 1 januari 2006 fiscaal te blijven faciliteren, terwijl dat voor werkenden niet het geval is. Daarnaast geldt dat de premievrije opbouw van prepensioen bij arbeidsongeschiktheid ook vanuit de optiek van financiële prikkels tot reïntegratie beleidsmatig ongewenst is.

5. Pensioenopbouw in en na het tweede ziektejaar

Op grond van de huidige fiscale wetgeving is de maximale pensioenopbouw gekoppeld aan het niveau van het laatstverdiende loon. Bij loondoorbetaling tijdens ziekte is dat dus het loon dat in het tweede ziektejaar wordt doorbetaald. Als gevolg van de afspraken tussen

¹ Bij hele lage inkomens speelt dit probleem overigens niet, omdat daar als gevolg van de franchise te weinig pensioenopbouw mogelijk is om in deze mate te gaan variabiliseren.

kabinet en sociale partners zal het loonniveau tijdens het tweede ziektejaar vaak worden verlaagd naar minimaal 70% van het laatstverdiende loon. Wanneer in het tweede ziektejaar 70% van het laatstverdiende loon wordt doorbetaald, mag de fiscaal gefacilieerde pensioenopbouw in het tweede ziektejaar en de jaren daarna voortaan dus ook niet zijn gebaseerd op een hoger loon dan 70% van het laatstverdiende loon. Gegeven het feit dat afgesproken is dat in de eerste twee ziektejaren maximaal 170% van het laatstverdiende loon zal worden uitgekeerd, zijn echter ook andere combinaties denkbaar, bijvoorbeeld 2 maal 85% van het laatstverdiende loon.

6. Fiscale behandeling van seniorenregelingen

Het kabinet is van mening dat seniorenregelingen die niet als een VUT-vervangende regeling (kunnen) worden gebruikt in het geheel niet getroffen zouden moeten worden door VUT-heffing. Het is niet mogelijk om seniorenregeling in het geheel uit te zonderen van VUT-heffing, omdat dit zal betekenen dat de huidige VUT-regelingen worden voortgezet onder het kopje 'seniorenregeling'. Naar de mening van het kabinet is er geen sprake van VUT-vervanging als de seniorenregeling wordt gebruikt om werknemers juist langer (gezond) aan het arbeidsproces te laten deelnemen. Het kabinet zal daarom in plaats van het huidige criterium (maximaal 10% arbeidsduurvermindering) in de Uitvoeringsregeling loonbelasting 2001 opnemen dat wanneer naast het genieten van uitkeringen uit een (senioren)regeling feitelijk wordt gewerkt, geen sprake is van VUT-heffing. Er moet in ieder geval nog 50% van de voorafgaande arbeidsduur feitelijk worden gewerkt. Het genieten van (levensloop)verlof valt niet onder de definitie van feitelijk werken. Er mag wel tijdens het genieten van uitkeringen uit de (senioren)regeling levenslooptegoed worden opgenomen zolang maar in ieder geval feitelijk wordt gewerkt. De seniorenregelingen zelf moeten voor deze uitzondering de voorwaarde stellen dat naast het genieten van uitkeringen uit de seniorenregeling steeds (voor ten minste 50% van de voorafgaande arbeidsduur) feitelijk moet worden gewerkt. Binnen deze variant is het niet mogelijk om het seniorenverlof 'op te sparen' ten behoeve van vervroegde uittreding, want op dat moment wordt niet meer feitelijk gewerkt. Het kabinet is van mening dat op deze manier seniorenregelingen met doelstellingen die het kabinet ondersteunt (het langer, gezond, tot het arbeidsproces behoren van werknemers) in stand kunnen blijven, terwijl misbruik als VUT-vervanger wordt voorkomen.

7. Uitvoering levensloopregeling

Verder is gevraagd naar de mogelijke uitvoerders van de levensloopregeling. Hierbij gaat het specifiek om uitvoering van de levensloopregeling door beleggingsinstellingen en uitvoering door CAO-fondsen. Op grond van de huidige regelgeving kunnen alleen kredietinstellingen als bedoeld in de Wet toezicht kredietwezen 1992 (Wtk) en verzekeraars als bedoeld in de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 (Wtv) de levensloopregeling uitvoeren. Beleggingsinstellingen voldoen naar de mening van het kabinet echter evenals kredietinstellingen en verzekeraars aan het beoogde profiel voor uitvoerders van de levensloopregeling. Het kabinet zal daarom voorstellen de Wet op de loonbelasting 1964 dusdanig aan te passen dat beleggingsinstellingen met een vergunning of vrijstelling

krachtens de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb) worden toegevoegd aan de instellingen die fiscaal gefacilieerde levensloopregelingen mogen uitvoeren.

Een CAO-fonds kan op grond van de huidige regelgeving alleen als uitvoerder van de levensloopregeling optreden als dit CAO-fonds een kredietinstelling is in de zin van de Wtk of een verzekeraar in de zin van de Wtv. Bij inwerkingtreding van de hiervoor genoemde aanpassing van de regelgeving kan een CAO-fonds ook als uitvoerder van de levensloopregeling optreden als dit CAO-fonds een beleggingsinstelling in de zin van de Wtb is. Er is ook sprake van een kredietinstelling in de zin van de Wtk als gebleken is dat het CAO-fonds op grond van zijn karakter van besloten kring onder de vrijstellingsregeling Wtk valt; van een beleggingsinstelling in de zin van de Wtb is eveneens sprake als een CAO-fonds onder de vrijstellingsregeling van de Wtb valt. In dat geval behoeft het CAO-fonds niet over een vergunning te beschikken. Om te bepalen of een CAO-fonds als kredietinstelling binnen besloten kring gelden aantrekt (en dus is vrijgesteld van het toezicht), hanteert DNB kwalitatieve criteria. Deze criteria worden restrictief toegepast door DNB. Voor een CAO-fonds als beleggingsinstelling is de besloten kring circulaire Wtb van toepassing. Wanneer aan de criteria voor besloten kring voldaan wordt, is een vrijstelling van prudentieel toezicht van toepassing; dat deze CAO-fondsen de levensloopregeling mogen uitvoeren wordt gerechtvaardigd door de genoemde toetsing. Uitvoering van de levensloopregeling door een CAO-fonds dat is vrijgesteld van het prudentiële toezicht zal waarschijnlijk eerder uitzondering dan regel zijn. Gelet op de aard van de levensloopregeling is het niet wenselijk om de ruimte voor CAO-fondsen om als uitvoerder van de levensloopregeling op te treden zodanig uit te breiden dat ook CAO-fondsen die niet het karakter van een besloten kring hebben de levensloopregeling zonder vergunning mogen uitvoeren. CAO-fondsen worden dan ook niet als separate categorie toegevoegd aan de instellingen die de levensloopregeling mogen uitvoeren.

8. Leeftijdsdiscriminatie

Naar aanleiding van de regiegroepvergadering van 10 juni jongstleden is gemeld dat over het punt van de leeftijdsdiscriminatie nadere informatie wenselijk is.

Het kabinet heeft dit punt zo begrepen dat er behoefte is aan meer duidelijkheid over de consequenties van de Wet Gelijke Behandeling op grond van Leeftijd bij de arbeid (WGBL) in relatie tot het overgangsrecht dat is vastgelegd in de wet VPL.

Ook tijdens de parlementaire behandeling is van diverse zijden aandacht gevraagd voor de relatie tussen het gekozen overgangsrecht en het verbod om naar leeftijd te discrimineren. Het is duidelijk dat een antidiscriminatiewet, zoals de WGBL, die niet limitatief voorschrijft wat wél en wat níét mag, maar slechts kaders schept op basis waarvan beoordeeld moet worden of iets onder bepaalde omstandigheden al dan niet is toegestaan, meer tijd en aandacht vraagt van de partijen die er mee moeten werken. Ik besef dan ook dat dit halfopenkarakter van de WGBL, zeker op dit moment (nog) niet altijd door iedereen ten volle wordt gewaardeerd. Tegelijkertijd hecht ik er aan op te merken dat juist een halfopenkarakter, waarbij individuele omstandigheden kunnen worden meegewogen bij de keuze die moet worden gemaakt, veel meer mogelijkheden biedt dan een gesloten wet met een limitatieve opsomming. In de loop der tijd ontstaat er ook jurisprudentie waardoor voor een ieder duidelijker wordt wat de grenzen van de wetgeving zijn. Op dit moment is het vooral zaak dat sociale partners, bij keuzes die moeten worden gemaakt, zich bewust zijn

van de risico's van leeftijdsdiscriminatie. De keuze die vervolgens wordt gemaakt moet ook duidelijk gemotiveerd worden aangegeven. Dit lijkt het kabinet, ook met het oog op de voorlichting naar de deelnemers, een absolute randvoorwaarde om de steun van de achterban te krijgen bij de moeilijke belangenafwegingen die soms moeten worden gemaakt. Bij een rechterlijke toets op een door sociale partners genomen beslissing, zullen de door de wetgever vastgelegde leeftijdsgrenzen naar verwachting een belangrijke rol spelen. Deze grenzen zullen echter niet als absoluut worden gezien. Het is dus niet zo dat iedere beslissing die binnen dat kader blijft, op voorhand als objectief gerechtvaardigd kan worden beschouwd. De individuele omstandigheden, hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de dekkingsgraad van het fonds of de getalsverhouding tussen jongere en oudere werknemers, kunnen en mogen een belangrijke rol spelen bij de vraag of een bepaalde keuze als objectief gerechtvaardigd kan worden beschouwd. Het is daarbij echter uitermate belangrijk om op transparante wijze alle relevante aspecten mee te wegen in het besluitvormingsproces.

De minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

(mr. A.J. de Geus)